

ROMÂNIA

TRIBUNALUL BRAȘOV
SECȚIA A II-A CIVILĂ, DE CONTENCIOS ADMINISTRATIV ȘI FISCAL

DOSAR NR. 3794/197/2015

ÎNCHEIERE

Ședința publică din data de 21 aprilie 2017

Completul constituit din:

PREȘEDINTE –

JUDECĂTOR –

GREFIER –

Pe rol este soluționarea apelului formulat de apelanta-pârâtă împotriva sentinței civile nr. 5844/01.06.2016 pronunțată de Judecătoria Brașov în dosarul civil nr. 3794/197/2015 în contradictoriu cu intimata-reclamantă, având ca obiect „acțiune în constatare - constatare clauze abuzive”.

La apelul nominal făcut în ședință publică se prezintă pentru apelanta-pârâtă doamna consilier juridic și pentru intimata-reclamantă domnul avocat.

Procedura de citare este legal îndeplinită.

S-a făcut referatul cauzei de către grefierul de ședință, după care:

Cauza a fost repusă pe rol pentru a se pune în discuția contradictorie a părților necesitatea sesizării ICCJ, conform dispozițiilor art. 519 Cod procedură civilă, pentru dezlegarea modului de interpretare a dispozițiilor art. 6 și art. 13 din Legea nr. 193/2000 privind protecția consumatorilor.

Instanța constată depusă la dosar, prin serviciul registratură, din partea apelantei-pârâte, la data de 15.04.2017 notă scrisă cu privire la necesitatea sesizării ICCJ la care este atașată practică judiciară, iar la data de 18.04.2017 împuternicirea de reprezentare a doamnei consilier juridic SAL.

Instanța, în conformitate cu dispozițiile art. 170 Cod procedură civilă, comunică apelantei-pârâtă prin reprezentant convențional un exemplar al notei scrise și al practicii judiciare atașate la aceasta depuse la dosar de intimata reclamantă.

Instanța pune în discuția contradictorie a părților necesitatea sesizării ICCJ, conform dispozițiilor art. 519 Cod procedură civilă, pentru dezlegarea modului de interpretare a dispozițiilor art. 6 și art. 13 din Legea nr. 193/2000 privind protecția consumatorilor, precum și a art. 2 alin. 1 din aceeași lege cu privire la noțiunea de consumator, având în vedere că din practica judiciară atașată la nota de ședință reiese că practica nu este unitară cu privirea la interpretarea noțiunii de consumator pentru situația în care contractul de credit a încetat prin achitarea integrală a creditului, în unele hotărâri considerându-se că împrumutatul este consumator, iar în altele că nu mai are calitatea de consumator.

Doamna consilier juridic arată că prevederile art. 6 din Legea nr. 193/2000 sunt aplicabile numai contractelor care sunt în curs de derulare. ICCJ nu are ce lămuri cu privire la nedumeriri cu privire la dispozițiile art. 6 și 13 din Legea nr. 193/2000. Precizează că în prezenta speță nu sunt aplicabile dispozițiile art. 6 și 13 din Legea nr. 193/2000, motiv pentru care nu consideră necesar formularea unei sesizări a ICCJ, atât timp nu poate modifica Legea nr. 193/2000 prin adăugare sau eliminare la prevederile unui text de lege. Nicăieri în cuprinsul Legii nr. 193/2000 legiuitorul nu s-a referit la contractele închise, iar dacă prevederile legii se aplicau contractelor închise, probabil că legiuitorul ar fi prevăzut acest aspect. Astfel, consideră că voința legiuitorului este clară. Atât prevederile Legii nr. 193/2000 cât și prevederile dreptului comun, respectiv art. 1167 Vechiul Cod procedură civilă, nu permit valorificarea unor pretenții din raporturi juridice finalizate. Art. 13 din Legea nr. 193/2000 se referă la o sesizare primită din cadrul ANPC, or în prezenta speță nu e cazul, nefiind încheiat un proces-verbal de contravenție

întocmit de ANPC. Prevederile art. art. 519 Cod procedură civilă arată că pentru sesizarea ICCJ, cererea trebuie să îndeplinească cumulativ două condiții: în primul rând chestiunea de drept să prezinte noutate, ori, în speță, Legea nr. 193/2000 nu mai reprezintă o noutate având în vedere anul promulgării - 2000 -, cu atât mai mult cu cât această lege este folosită activ în practica judiciară, existând numeroase procese soluționate dar și active pe rolul instanțelor de judecată. Consideră că această lege nu mai aduce niciun element de noutate în materie de drept pentru a fi dezlegat de ICCJ. În al doilea rând chestiunea de drept să nu fi fost obiectul unui recurs în interesul legii și asupra căruia ICCJ să nu fi statuat. Or prevederile acestei legi au fost deja dezbătute de ICCJ, fapt datorat practicii judiciare născute în jurul prevederilor acestei legi. În timp, instanțele superioare sesizate s-au pronunțat atât asupra chestiunilor de drept izvorâte din prevederile acestei legi cât și din aplicabilitatea acesteia. Învederează instanței că nu este de acord cu o nouă sesizare a ICCJ pe o lege care activează de peste 17 pe rolul instanțelor judecătorești. În concluzie, menționează că această sesizarea a ICCJ nu îndeplinește prevederile art. 519 Cod procedură civilă și consideră că ICCJ nu ar avea că lămuri suplimentare să aducă unor aspecte deja clare în practica judiciară.

Domnul avocat, pentru intimata-reclamantă, arată că nu consideră necesară sesizarea ICCJ din mai multe motive. În primul rând prevederile art. 13 din Legea nr. 193/2000 nu sunt aplicabile în prezenta speță, deoarece se referă la procedura prin care ANPC cheamă în instanță profesionistul pentru anumite chestiuni. Precizează că acțiunea introductivă este formulată în condițiile art. 4 și art. 14 din Legea nr. 193/2000, considerând că contractul încheiat de intimata-reclamantă cuprinde clauze nule absolut în baza prevederilor Codului civil. ICCJ nu trebuie să arate cum funcționează și cum se aplică nulitatea, dacă se aplică retroactiv, ce efecte are, dacă clauzele există sau nu, ș.a.m.d. În al doilea rând, referitor la prevederile art. 2 din Legea nr. 193/2000, intimata reclamantă a încheiat un contract ca persoană fizică și referitor la noțiunea de nulitate absolută și la sancțiunea și efectele pe care le are nulitatea apreciază că ICCJ nu are de ce să clarifice calitatea de consumator, când nici măcar apelanta-pârâtă nu contestă calitatea de consumator al intimatei-reclamante. Apelanta-pârâtă contestă posibilitatea restituirii unor sume încasate în baza unor clauze nule absolut și pe care intimatul le consideră nule absolut în baza prevederilor art. 948 Vechi Cod civil și a Legii nr. 193/2000.

TRIBUNALUL

Analizând lucrările dosarului,

I. Constată admisibilitatea sesizării, în conformitate cu prevederile art. 519 din Codul de procedură civilă adoptat prin Legea nr. 134/2010, motivat de faptul că:

1. *De lămurirea modului de interpretare a dispozițiilor art. 2, 6 și 13 din Legea 193/2000 depinde soluționarea pe fond a cauzei*, întrucât va stabili dacă textele legale invocate pot fi interpretate în sensul că are sau nu calitate de consumator persoana fizică ce a achitat integral, voluntar, debitul decurgând dintr-un contract de credit încheiat cu o bancă și dacă respectiva persoană justifică un interes în solicitarea constatării caracterului abuziv al unor clauze contractuale, cu consecința restituirii prestațiilor efectuate în baza respectivelor clauze, după încetarea contractului prin achitare voluntară.

2. Problemele de drept enunțate **sunt noi** deoarece, chiar dacă această chestiune de drept privește un act normativ intrat în vigoare cu mult timp în urmă, nu există un număr semnificativ de hotărâri prin care să fi fost soluționată în mod diferit și constant problema de drept, pentru a se putea discuta despre necesitatea unui recurs în interesul legii. Așa fiind, se impune să se apeleze la mecanismul de unificare a practicii judiciare prin hotărâre prealabilă, pentru a se evita pronunțarea unor decizii în care aceleași drepturi invocate de părți să fie soluționate în mod diferit.

3. problemele de drept **nu fac obiectul** unui recurs în interesul legii în curs de soluționare, conform evidențelor Înaltei Curți de Casație și Justiție, consultate astăzi, 21.04.2017.

II. Expunerea succintă a procesului.

Prin cererea introductivă de instanță, astfel cum a fost modificată ulterior, reclamanta a chemat în judecată pârâta /ale cărei drepturi au fost continuate de solicitând instanței ca, în baza probelor administrate în cauză, să constate caracterul abuziv și nulitatea absolută a clauzei privind posibilitatea unității bancare de a ajusta/modifica în mod unilateral rata dobânzii, cuprinsă în art. 3 lit. d din convenția de credit nr. /17.10.2008, modificată prin actul adițional nr. /20.10.2010, să constate caracterul abuziv al stabilirii DAE în art. 3 lit. e din convenția de credit și actele adiționale ulterioare fără a avea o justificare procentuală sau valorică în contract, să constate nulitatea absolută a clauzei menționate în petitul anterior, să oblige pârâta să restituie sumele percepute abuziv cu titlul de dobândă, în limita diferenței dintre rata dobânzii curente fixe de 3,99 % pe an pentru primele 54 luni și de 4,35% pe an + Euribor la 3 luni cuprinsă în oferta de conversie CHF/EURO din 10.05.2013 și sumele efectiv încasate, începând cu data de 20.11.2008, să dispună obligarea pârâtei la plata de daune interese în cuantumul dobânzii legale aplicată la sumele menționate în petitul nr. 3, pentru fiecare rată/plată în parte de la momentul încasării lor și până la data plății lor efective, să constate caracterul abuziv și nulitatea absolută a clauzei privind comisionul de risc cuprinsă în art. 5.1 lit. a din convenție și a clauzei privind comisionul de administrare credit, în realitate același comision de risc deghizat sub o altă denumire cuprinsă în art. 5.1 lit. a din actul adițional nr. /20.10.2010, să oblige pârâta să restituie sumele percepute abuziv cu titlul de comision de risc, respectiv, comision de administrare credit în baza clauzei ce va fi declarată nulă absolut începând cu data de 20.11.2008, să dispună obligarea pârâtei la plata de daune interese în cuantumul dobânzii legale, aplicată la sumele menționate în petitul nr. 3, pentru fiecare rată în parte de la momentul încasării lor și până la data restituirii lor efective, să constate caracterul abuziv și nulitatea absolută a clauzei privind comisionul de administrare garanții, cuprinsă în art. 5.1 lit. d din convenție, să oblige pârâta să restituie sumele percepute abuziv cu titlul de comision de administrare garanții, în baza clauzei ce va fi declarată nulă absolut, să constate caracterul abuziv și nulitatea absolută a clauzelor privind costurile suplimentare, cuprinse în art. 10.1 și art. 10.2 din condițiile generale ale convenției de credit nr. /17.10.2008, să constate caracterul abuziv și nulitatea absolută a clauzelor prevăzute de art. 3.5, 3.10 și 3.11 din condițiile generale ale convenției privind comisionul de risc, comisionul de administrare garanții și posibilitatea băncii de a modifica DAE în funcție de modificarea ratei dobânzii sau a costurilor suplimentare menționate anterior și să dispună modificarea convenției de credit nr. /17.10.2008 modificată prin actul adițional nr. /20.10.2010 prin eliminarea clauzelor abuzive.

În motivare, reclamanta a invocat caracter abuziv, în sensul art. 4 alin. 1 din Legea nr. 193/2000, al clauzelor individualizate în cuprinsul cererii de chemare în judecată, susținând calitatea sa de consumator, astfel cum noțiunea este definită de art. 2 din aceeași lege, precum și sancțiunea care intervine în cazul constatării clauzelor abuzive din contractele de credit, prin raportare la dispozițiile art. 6 din lege.

Pârâta a formulat întâmpinare prin care a solicitat respingerea, ca neîntemeiată, a cererii formulate, apreciind că sunt exceptate de la controlul caracterului abuziv clauzele privitoare la prețul contractului, că au fost negociate de părți clauzele supuse analizei instanței de judecată și că toate costurile creditării au fost incluse în DAE și au fost aduse la cunoștința clientului. De asemenea, s-a mai arătat că nu există un dezechilibru semnificativ între drepturile și obligațiile părților iar comportamentul băncii nu poate fi calificat ca fiind unul contrar cerințelor bunei credințe.

Prin Sentința civilă nr. 5844/01.06.2016 Judecătoria Brașov a admis în parte cererea formulată de reclamantă, constatând caracterul abuziv și nulitatea absolută a clauzei cuprinse în art. 5.1 lit. a din condițiile speciale ale convenției de credit nr. /17.10.2008 și a clauzei cuprinse în art. 3.5 din condițiile generale ale convenției de credit nr. /17.10.2008, a clauzei cuprinse în art. 5.1 lit. a din Actul adițional nr. /20.10.2010 la convenția de credit nr. /17.10.2008 și a clauzei cuprinse în art. 10.2 din condițiile generale ale convenției de credit nr. /17.10.2008. A obligat pârâta la plata către reclamantă a sumei de 980,64 CHF reprezentând comisionul de administrare încasat pentru perioada 06.09.2010-14.05.2013 și a sumei de 2455,95 CHF reprezentând comisionul de risc încasat. A respins celelalte petite ale acțiunii, ca neîntemeiate.

Împotriva aceste hotărâri a formulat apel pârâta, care a solicitat anularea sentinței și admiterea excepției lipsei calității procesuale active a reclamantei și a lipsei calității procesuale pasive a pârâtei, a excepției inadmisibilității cererii de chemare în judecată și a excepției lipsei de interes, toate motivate de faptul că între părți nu mai există un raport juridic de drept substanțial, deoarece creditul nr. a fost rambursat la data de 07.08.2013, iar dispozițiile din Legea nr. 193/2000 se aplică doar unui contract în derulare, astfel cum rezultă din interpretarea art. 6, 7, 12 și 13 din acest act normativ. Cu privire la fondul cauzei se susține netemeinicia argumentelor instanței de fond cu privire la modul de redactare a clauzelor privind comisionul de risc și a celorlalte clauze analizate și constatate ca fiind abuzive.

III. Punctul de vedere al părților cu privire la dezlegarea problemelor de drept:

1. **Apelanta-pârâtă** a susținut prin nota depusă la dosar că cererea de sesizare a ÎCCJ nu este admisibilă, deoarece se pune problema aplicării unei legi care a fost promulgată din anul 2000, deci nu mai prezintă element de noutate, iar ÎCCJ a statuat prin mai multe hotărâri asupra dispozițiilor din această lege.

Pe fond se arată că nicăieri în corpul legii nu se face vorbire de clauzele abuzive din contractele închise, iar din interpretarea coroborată a art. 6 și 13 din Legea nr. 193/2000 este clar că acestea privesc doar contractele în derulare.

2. **Intimata-reclamantă**, prin avocat ales, nu a depus note de ședință, dar a susținut verbal că practica este constantă în sensul aplicării dispozițiilor din Legea nr. 193/2000 și contractelor achitate, astfel că nu se impune solicitarea de noi lămuriri instanței supreme.

IV. Punctul de vedere motivat al completului de judecată:

1. **Normele de drept intern ce urmează a fi supuse dezlegării** Înaltei Curți de Casație și Justiție sunt cele din Legea nr. 193/2000 privind clauzele abuzive din contractele încheiate între profesioniști și consumatori:

ART. 2

(1) Prin consumator se înțelege orice persoană fizică sau grup de persoane fizice constituite în asociații, care, în temeiul unui contract care intră sub incidența prezentei legi, acționează în scopuri din afara activității sale comerciale, industriale sau de producție, artisanale ori liberale.

ART. 6

Clauzele abuzive cuprinse în contract și constatate fie personal, fie prin intermediul organelor abilitate prin lege nu vor produce efecte asupra consumatorului, iar contractul se va derula în continuare, cu acordul consumatorului, numai dacă după eliminarea acestora mai poate continua.

ART. 13

(1) Instanța, în cazul în care constată existența clauzelor abuzive în contract, obligă profesionistul să modifice toate contractele de adeziune în curs de executare, precum și să elimine clauzele abuzive din contractele preformulate, destinate a fi utilizate în cadrul activității profesionale.

3. Prezentarea jurisprudenței proprii instanțe.

La Tribunalul Brașov – Secția a II-a civilă, de contencios administrativ și fiscal, opinia jurisprudențială nu este unitară, unele completuri apreciind că nu mai pot fi analizate clauze abuzive în contractele de credit după achitarea creditului, altele, dimpotrivă au considerat că cererea de constatare a caracterului abuziv al clauzelor din asemenea contracte nu este lipsită de obiect și de interes, procedând la analiza pe fond a respectivelor cereri.

În acest sens, anexăm: Decizia nr. 60/R/07.10.2016 pronunțată de Tribunalul Brașov în dos.2688/197/2013; Decizia nr.10/A/10.05.2013 a Tribunalului Brașov, menținută prin Decizia nr. 1791/R/08.120.2013 a Curții de Apel Brașov (dos. 23800/197/2012).

4. Prezentarea jurisprudenței naționale relevante pentru dezlegarea problemei de drept supuse analizei.

În problema de drept supusă dezlegării, practica instanțelor naționale este neunitară.

În sensul **respingerii pe fond a acțiunii** s-au pronunțat Tribunalul Vaslui –prin Decizia nr. 1290/A/2016, pronunțată în dos. 8160/333/2015, Tribunalul Specializat Cluj –prin Decizia nr. 712/12.10.2015, pronunțată în dos. 21599/211/2014, cu motivarea că din cuprinsul dispozițiilor art. 12 și 13 din legea nr. 193/2000 se reține că această lege se referă doar la contractele în curs de derulare, iar față de achitarea creditului la data promovării cererii de chemare în judecată, între părți nu mai există nici un raport juridic în derulare.

În sensul **respingerii excepțiilor** lipsei calității procesuale active a reclamantei, lipsei calității procesuale pasive a băncii pârâte, a lipsei de obiect și a lipsei de interes în formularea cererii și **analiza pe fond a acțiunii** s-a pronunțat Curtea de Apel București –prin Decizia nr. 2002/A/06.12.2016, pronunțată în dos. 46834/3/2015, cu motivarea că regimul juridic aplicabil clauzelor de împrumut bancar este unul specific nulității absolute, iar împrejurarea că la data formulării acțiunii contractul încetase ca urmare a rambursării anticipate a creditului nu are relevanța afirmată de pârâtă în sensul de a justifica lipsa calității părților din litigiu, respectiv lipsa interesului reclamantului.

5. Opinia prezentei instanțe, în legătură cu problemele supuse dezlegării este următoarea:

Apreciem că în prezenta cauză nu se poate face abstracție de definiția dată noțiunii de „consumator” de textul art. 2 din Legea nr. 193/2000, prin raportare la contractul încheiat de un profesionist și o persoană fizică, dar nici de efectele constatării caracterului abuziv al clauzelor contractului de credit, respectiv de faptul că se constată nulitatea absolută a respectivelor clauze cu consecința înlăturării lor din contract și restituirea prestațiilor efectuate în baza acestora.

Or, pe de o parte nulitatea care intervine în cauză este nulitatea absolută, ce poate fi invocată oricând, deci și după încheierea contractului prin restituirea creditului, iar pe de altă parte, dispozițiile art. 6 și 13 din Legea nr. 193/2000 fac vorbire despre derularea în continuare a contractului, fără clauzele constatate abuzive, iar în cazul în care contractul este încheiat nu se mai pune problema derulării în continuare a acestuia.

De aceea, apreciem că dezlegarea prezentei problemă de drept trebuie să fie dată și în considerarea respectării principiului coerenței și unității jurisprudenței consacrat ca atare în practica Curții Europene a Drepturilor Omului (cauza Beian c. României).

În acest sens, urmează a se dispune trimiterea prezentei încheieri Înaltei Curți de Casație și Justiție, împreună cu înscrisurile aferente.

În baza prevederilor art. 520 alin.(2) din Codul de procedură civilă, urmează a se dispune suspendarea judecării până la pronunțarea unei hotărâri de către Înalta Curte de Casație și Justiție.

DISPUNE:

Constată admisibilă sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile cu privire la următoarele chestiuni de drept:

1. Dacă noțiunii de „consumator”, astfel cum este definită de dispozițiile art. 2 din Legea nr. 193/2000 privind clauzele abuzive din contractele încheiate între profesioniști și consumatori, i se circumscrie și situația persoanei fizice care a achitat integral, voluntar, creditul contractat?

2. Dacă din interpretarea coroborată a art. 6 și 13 din Legea nr. 193/2000 privind clauzele abuzive din contractele încheiate între profesioniști și consumator se poate aprecia că persoana fizică –parte contractantă într-un contract de credit care a încetat prin achitarea integrală voluntară, justifică un interes în solicitarea constatării caracterului abuziv al unor clauze contractuale, cu consecința restituirii prestațiilor efectuate în baza respectivelor clauze?

Dispune trimiterea prezentei încheieri Înaltei Curți de Casație și Justiție, împreună cu înscrisuri: Decizia nr. 2002/A/06.12.2016 a Curții de Apel București, Secția a V-a Civilă – dosarul nr. 46834/3/2015; Decizia nr. 1290/A/2016 a Tribunalului Vaslui – dosarul nr. 8160/333/2015, Decizia nr. 60/R/07.10.2016 pronunțată de Tribunalul Brașov în

dos.2688/197/2013, Decizia nr.10/A/10.05.2013 a Tribunalului Braşov, menţinută prin Decizia nr. 1791/R/08.120.2013 a Curţii de Apel Braşov.

Dispune suspendarea judecăţii, conform prevederilor art. 520 alin.(2) din Codul de procedură civilă.

Fără cale de atac.

Pronunţată în şedinţa publică de azi, 21.04.2017.

PREŞEDINTE,

JUDECĂTOR,

GREFIER,